

Život pod hradom

Ročník XIV.
Číslo 4
december 2019

Vydáva Obecný úrad v Krásnohorskom Podhradí

Na hrade Krásna Hôrka sa pripravuje nová expozícia

Náhodní okoloidúci by si mohli myslieť, že rekonštrukčné práce na hrade Krásna Hôrka napredujú len pomalým krokom, ale zdanie klame. V skutočnosti sa na hrade horúčkovo pracuje na príprave novej expozície, rovnako ako v kaštieli Betliar, kde čakajú na návštevníkov stále nové a nové výstavy.

Nadalej pokračujú prípravy na renováciu hradu, archeologické prieskumy, prípravy na vonkajšie a vnútorné rekonštrukcie stien hradu poškodeného požiarom v roku 2012.

Podľa Timei Mátéovej, riaditeľky Andrassyho múzea v Betliari, nebude hrad v pôvodnom stave ako pred požiarom. Pre verejnosť bude sprístupnený po dokončení v takom stave ako na začiatku 20. storočia v rokoch 1903 - 1905. Podľa ministerstva kultúry SR plánujú v roku 2023 sprístupnený hrad odovzdať v pôvodnom stave z toho obdobia. Dôvodom je to, že v rokoch 1964 až 1989 v čase rekonštrukcie hradu boli použité materiály a technológie, ktoré hradu škodili.

Timea Mátéová tiež zdôraznila, že vďaka prácam a výskumom, ktoré nasledovali po požiari, získali o hrade množstvo nových informácií: „Nikdy sme toho toľko nevedeli o hrade Krásna Hôrka, o jeho histórii a jeho fungovaní, ako dnes,“ zdôraznila. Realizoval sa archívny výskum, ktorý odhalil pôvod niekoľkých objektov. Ako príklad uviedla, že v 80. rokoch minulého storočia bola na hrade

postavená delová terasa, ktorá nemala skutočný základ. Nedávny archeologický výskum odhalil renesančný palác skladajúci sa z niekoľkých miestností, ktoré už Andrassyovci neskôr nepoužívali a preto ich dali zbúrať. Pred bránou hradu stála delová terasa Andrassyho, tá bude vrátená späť na pôvodné miesto. Terasa bude zrekonštruovaná ešte pred otvorením hradu.

Pri požiari bolo vážne poškodených 324 exponátov, z nich 27 sa nedalo zachrániť. Väčšinou ide o studené zbrane, ktoré sa v ohni prakticky roztavili. Textilie vo Františkinom múzeu boli tiež poškodené. Škoda sa objavila až neskôr, keď zamestnanci múzea zistili, že textilie nezhořeli, ale pri vysokej teplote sa rozložili. Zvony hradnej veže teplo tiež nevydržali. Predmety boli poškodené aj deň po požiari, keď sa zrútil strop stredného hradu. Najhoršie obišli stoličky, stoly a benátske zrkadlá. Tieto predmety budú zreštaurované do decembra.

„Nedávno sa zistilo, že pri príležitosti milénia rodina Andrassyovcov vytvorila malý les výsadbou rôznych zaujímavých a cenných stromov. Chceme ho zrekonštruovať s odbornou pomocou dendrológa, prestavať a prepojiť hrad s chodníkom pre chodcov. Na hrade, ktorý má byť znovuvytvorený o niekoľko rokov, sú plánované dve - malé a veľké - prehliadky so sprievodcom, z nich druhá by trvala takmer dve hodiny. Podľa plánov budú obe nádvorie hradu sprístupnené aj pre tých návštevníkov, ktorí si vstupné nezakúpia,“ vysvetlila riaditeľka Mátéová.

(Pokračovanie na ďalšej strane)

Vážení Krásnohorčania !

Najčarovnejší pocit nášho srdca je láska, ktorý sa v čase predvianočnom iba posilňuje. Človek sa snaží v takýto čas dať viac než inokedy všetkým tým, ktorí sú preňho vzácní. Láska sa nie vždy prejavuje kúpou drahých darov. Tam, kde panuje mier a láska, má miesto aj šťastie a radosť.

Prajem Vám, aby Vaše srdcia a domovy počas nadchádzajúcich sviatkov hrial oheň lásky a aby plamienky zohrievali naše duše aj počas bežných dní.

Peter Bollo

Naším čitateľom želáme príjemné prežitie vianočných sviatkov a veľa šťastia v roku 2020

(pokračovanie)

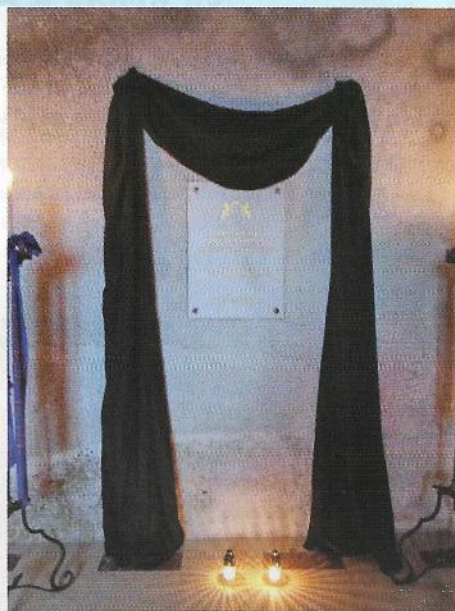
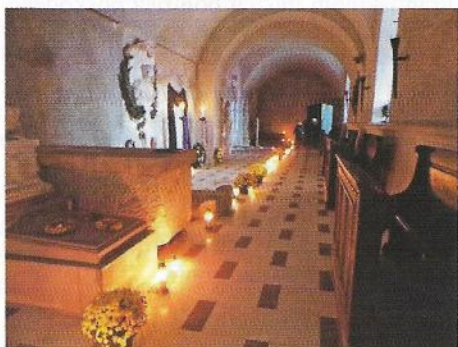
Františkino múzeum v tej dobe obsahovalo predmety, ktoré Dionýz Andrassy priniesol z Mníchova po smrti manželky 26. októbra 1902. Po smrti manželky ho zaujala myšlienka vytvoriť múzeum, ktoré by ju pripomínalo. Múzeum bolo dokončené v roku 1903. Boli tu iba veci, ktoré Františka skutočne používala. Keď sa výstava v priebehu 20. storočia menila, mnoho umeleckých predmetov bolo umiestnených v skrinách a skladoch. „Radi by sme ich znovu vystavili. Spoliehame sa na dve knihy - Popisný register relikvijného múzea Františky a Súpis predmetov a vybavenia hradu. Niektoré predmety sa už dnes bohužiaľ nedajú identifikovať. Zmizli alebo sa stratili, ale nedá sa vylúčiť, že niektoré z nich vzal práve Dionýz alebo jeho príbuzní. Väčšina predmetov však bude sprístupnená verejnosti, v čom nám pomôžu aj dobové fotografie“ - dodala riaditeľka.

Podľa plánov bude na hornom hrade vystavený kalich, ktorý dal vyrobiť Dionýz Andrassy zo šperkov svojej manželky Františky v hodnote sedemciferného čísla. Betliar poskytne hradu rôzny nábytok, maľby či grafiky, ktoré doteraz boli v skladoch. (zdroj: ujszo.com)

Hrad Krásna Hôrka otvoril svoje brány!

3. novembra 2019 v čase od 13,00 do 15,00 hodiny sa pred verejnosťou otvorili brány hradu Krásna Hôrka. Počas tejto doby mohli záujemci navštíviť kryptu rodu Andrassyovcov a vzdať úctu 17-tim zosnulým príslušníkom rodu zapálením sviečky, položením vencov a kvetov na hrobky.

Tento udalosti 26. októbra predchádzala zádušná svätá omša v Mauzóleu pri príležitosti výročia úmrtia grófký Františky. Grófka umrela v roku 1902 práve v tento deň. Plní sa tak želanie grófa Andrassyho, aby na počesť grófký Františky bola každý rok usporiadaná zádušná svätá omša. (mol)

Majster škrupinka

Starší obyvatelia našej obce si istotne pamätajú pána Ľudovíta Feldu, ktorý v sedemdesiatych rokoch minulého storočia počas leta býval i tvoril v našej obci. Bol vynikajúcim grafikom, precíznym realistou i detailistom a mal za sebou mimoriadne trpký osud. Prežil krutosti a útrapy koncentračného tábora Auschwitz, kam šiel za svojimi rodičmi deportovanými pár dní pred jeho príchodom. Rodičov však už živých nestretil, skončili v plynovej komore krátko po jeho príchode Život mu zachránil jeho výtvarný talent, ktorý sa aj v tábore prejavoval kresbami spoluväzňov, strážcov i nacistických pohlavárov, akým bol aj krutý Mengele.

Koncom septembra sa v Andrassyho galérii skončila výstava jeho prác, ktorú zorganizovalo Banické múzeum v Rožňave. Výstava mala aj sprievodné podujatia o živote a tvorbe košického grafika, pričom posledným z nich bolo spomienkové podujatie (19.9.2019) spojené s premietaním dvoch dokumentárnych filmov Maliar doktora smrti a Štetcom i perom písané. Niekoľko desiatok prítomných si - možno aj so slzami v očiach - pozrelo dokument plný diel autora, spomienok blízkych súputníkov, umelcov, ktorých spájala Feldov život i osud. Na viacerých záberoch sa mihla aj jeho tvorba pod hradom Krásna Hôrka, kde bol obklopený žiakmi blízkej základnej školy. Sám som mal tú česť byť s ním ako študent umeleckej priemyslovky, kresliť pod hradom, sledovať Feldov rukopis, umeleckú techniku i precíznosť jeho rúk. Boli to najmä historické exteriéry, uličky i romantické zákutia starých Košíc, ktoré tak rád dokumentoval ceruzkou,

tušom i perokresbou. Malý vzrastom, no v poslednom čase už aj docenený veľký košický umelec, zanechal množstvo svojich obrazov, ktoré sú v galériách, súkromných zbierkach i v múzeách nielen u nás, ale aj v zahraničí. Vo filme zaznelo niekoľkokrát prirovnanie „škrupinka“, čo bol odkaz na jeho povahové vlastnosti: Feld bol nesmierne vnímavý krehký človek, citlivý a málovravný. Človek, ktorý ani muche neublíži, o čom som aj ja osobne úplne presvedčený. Je veľmi dobré, že svoje stopy tvorivého života zanechal aj v mnohých z nás...

Ladislav Mikula

Zvyšovanie sadzieb daní a poplatkov

Vážení občania,

určite ste v médiách zaznamenali, že v rámci Slovenska sa ku koncu roka pripravujú nepopulárne opatrenia týkajúce sa zvyšovania daní a miestnych poplatkov. Mestá a obce na Slovensku, Krásnohorské Podhradie nevynímajúc, čoraz viac pociťujú dôsledky pribúdajúcich opatrení, ktoré štát prenáša na samosprávy bez akejkoľvek finančnej podpory. Ide napríklad o obеды zadarmo, sociálne služby a ďalšie delegované kompetencie, na ktoré štát prispieva veľmi málo. Týmto obciam a mestám sa navyšujú náklady na prevádzku a funkčnú udržateľnosť svojho vlastného chodu. Je nutné vedieť, že príjmami obce sú nielen podielové dane, ale aj miestne dane a poplatky. Tieto príjmy neslúžia len na chod obce, ale aj pre obyvateľov na zabezpečenie rôznych služieb, od podpory kultúry, športu, cez podporu miestnych organizácií, až po skrášľovanie a zveľadľovanie obce. Každá obec sa snaží znížiť svoje výdavky a zvyšovať príjmy. Keďže výdavky sa naďalej zvyšujú, je nutné prehodnotiť možnosti zvyšovania príjmov obce, resp. príjmy udržať.

Samozrejme, ideálne by tieto príjmy mali byť vyššie ako výdavky a nie naopak, pokiaľ chceme efektívne hospodáriť, čo nám vyplýva zo zákona a chvalabohu sa nám to doteraz darilo. Bohužiaľ, jedným z faktorov, ktorý veľmi vážne ovplyvňuje hospodárenie obce, je aj platobná disciplína obyvateľov obce. V prípade obce Krásnohorské Podhradie má výber poplatku za TKO a DSO klesajúcu tendenciu, čo je zapríčinené tým, že poplatníci nepristupujú svedomito k plneniu svojich povinností uhrádzať tieto poplatky. V konečnom dôsledku je to obec, ktorá musí z rozpočtu uhradiť všetky faktúry dodávateľovi za odvoz TKO a DSO, čo je z roka na rok náročnejšie aj v dôsledku hore uvedených pribúdajúcich opatrení, ktoré samosprávy musia riešiť z vlastných rozpočtov.

V nižšie uvedených tabuľkách je zdokumentovaný výber poplatku za tuhý komunálny odpad (TKO) a drobný stavebný odpad (DSO) za tri roky: (Miestny poplatok TKO a DSO - údaje sú z výkazov o čerpaní finančného rozpočtu):

Roky	1 Schválený rozpočet	2 Plnenie rozpočtu	3 Plnenie Príjmov	4 Plnenie rozpočtu	5 Rozdiel, ktorý sa musí dotovať z rozpočtu obce
	PRÍJMY (€)	PRÍJMY (€)	(%)	VÝDAVKY (€)	(4 - 2 = 5) (€)
2017	33.928,00	22.396,63	66	53.052,80	30.656,17
2018	65.725,00	25.150,71	38	68.003,81	42.853,10
2019	79.926,00	16.934,86	21	61.572,44	44.637,58
Spolu	179.579,00	64.482,20	36	182.629,05	118.146,85

Naposledy boli miestne dane zvyšované v roku 2009 a poplatok za odpad v roku 2012.

Čo sa týka odvozu komunálneho odpadu zbieraného do vriec, je to jedna z najnákladnejších položiek. Preto by som chcel poprosiť obyvateľov obce o lepšie zhodnocovanie resp. triedenie odpadu. Je potrebné si uvedomiť, že čím viac odpadu vytriedime, tým menej poplatku za uloženie odpadu bude musieť platiť obec. Tá dotuje likvidáciu odpadu cca 60 %, čo nie je únosné.

Preto na záver chcem poprosiť všetkých obyvateľov obce, aby sa tiež správali lojálne voči obci, veď len efektívnou spolupracou medzi obyvateľmi a obcou dokážeme napríklad vyasfaltovať viac ciest, zrekonštruovať viac budov, resp. poskytnúť našim obyvateľom lepšie a kvalitnejšie služby. Za porozumenie ďakujeme.

S úctou Peter Bollo, starosta obce

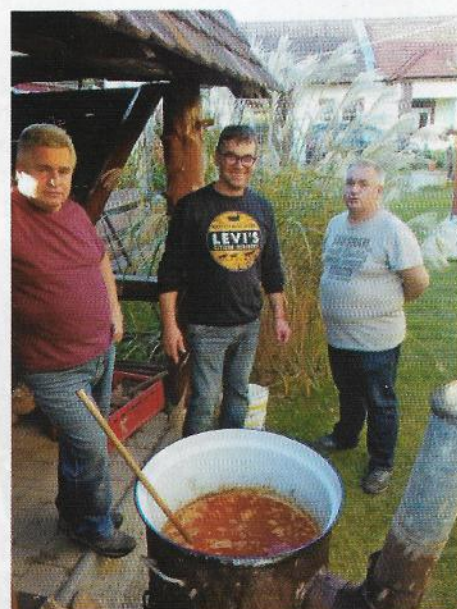
Konečne

V stredu 20. novembra bola na výjazdovom rokovaní vlády v Slavošovciach jedným z programových bodov obnova hradu Krásna Hôrka. Vicepremiér pre investície a informatizáciu Richard Raši zdôraznil, že na ceste k obnove hradu sa odstránili aj posledné prekážky. Raši spomenul dve najdôležitejšie: problémy okolo verejného obstarávania a územného plánu Krásnohorského Podhradia. Starosta našej obce pripomenul, že zmena územného plánu už bola schválená. Ostáva nám len veriť, že k otvoreniu hradu vedie rovná cesta. Konečne! (red)

Pozvánka

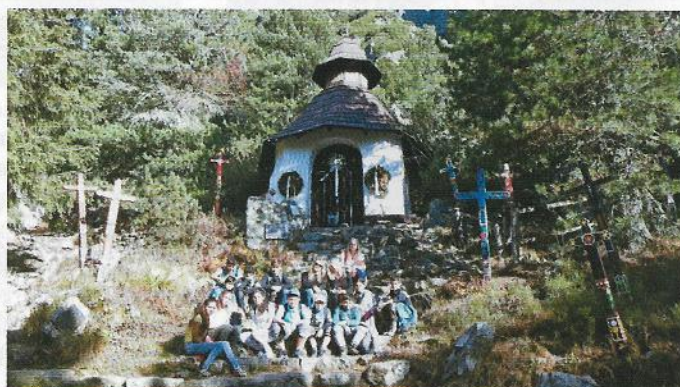
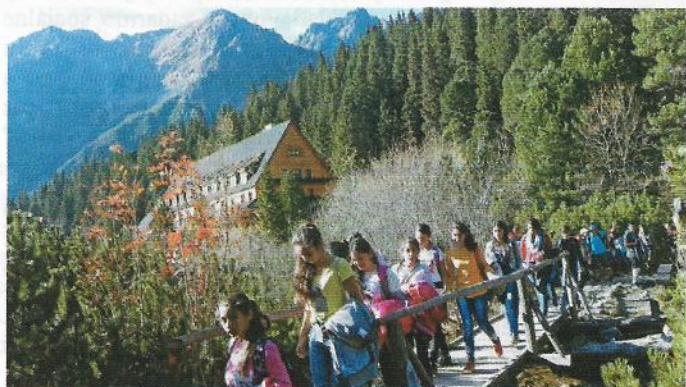
Slovenské národné múzeum a obec Krásnohorské Podhradie pozývajú obyvateľov obce na verejnú prezentáciu týkajúcu sa rekonštrukcie hradu. Prezentácia sa uskutoční dňa 14.01.2020 v miestnom kultúrnom dome so začiatkom o 17,00 hodine.

Tešíme sa na vašu účasť.

Babie leto v Tatrách

Októbrové „babie leto“ využili Fénixáci zo ZŠ s VJS v Krásnohorskom Podhradí na turistickú prechádzku Tatranským národným parkom na trase Štrbské pleso → Popradské pleso. Nádherné panorámy, ktoré sa im cestou otvárali, potešili dušu a pohyb na čerstvom vzduchu prispel k utuženiu zdravia mladých turistov. Získali sme nádherné zážitky a nemenej krásne fotografie. (RNDr. J. Gaálová)

Vždy je potešením sa s nimi stretnúť

Mesiac úcty k starším nás aj tento rok nabádal pozvať našich bývalých zamestnancov - dnes už dôchodcov - na malé stretnutie v škole ... o škole. Sme radi, že aj tento rok dobré zdravie doprialo viacerým bývalým kolegom a kolegyniam navštíviť naše priestory, porozprávať sa, zaspomínať si a tešiť sa zo života, aj keď už vo vyššom veku. Po hudobno-tanečnom programe počas krásneho dňa babieho leta si hostia prezreli prezentáciu o

aktivitách súčasnej základnej školy v podaní riaditeľa ZŠ. Neskôr nastal priestor na diskusiu i spomienky, ako aj na malé občerstvenie pre našich milých hostí.

Tieto stretnutia vždy prinášajú množstvo pozitívnej energie, ktoré potrebujú tak tí skôr narodení, ako aj pedagógovia aktívne pôsobiaci v našej škole. Preto sa už teraz tešíme na ďalšie stretnutia. (mik)

Deň plný pozitívnych emócií

Do projektu DO FÉNIX „Nákupy“ boli zvolení dvaja žiaci našej školy, Natálka a Peťo, ktorí boli vďaka svojim výborným školským výsledkom, systematickej príprave a vzornému správaniu odmenení nákupom potravín v obchodnom dome TESCO. Prežili deň plný emócií v spoločnosti podpredsedu DO FÉNIX pána Patrika Hermana a riaditeľa Topgalu p. Mareka Džalaja. Hlavnou myšlienkou projektu je podporiť rodiny detí, ktoré si svojimi výnimočnými výsledkami zaslúžili odmenu pre celú rodinu. Obrovská vďaka za tieto dary patrí zdravotne znevýhodneným deťom a rodičom z OZ Iskierka v Trnave, manželom Šmidákovým z Nitry, ako aj manželom Suchobovým z Bratislavy. A, samozrejme, aj Patrikovi a Marekovi. (RNDr. Jarmila Gaálová)

Varíme spoločne

Dňa 15.10.2019 sme úspešne realizovali projekt Varíme spoločne. Naším cieľom bolo spojiť majoritu s obyvateľmi Krásnohorského Podhradia s rómskou národnosťou a ukázať verejnosti, že dokážeme spoločne pracovať i sa pobaviť. Tím p. Júlie Korintušovej ukázal, ako sa robia pagáče a segedín a tím Márie Horváthovej nás zoznámil s tým, ako sa robí gója. Na záver programu vystúpil tanečný súbor Čajori romani. (R. Darvaš)

Výstava starých fotiek

Občianske združenie Čajori romani zorganizovalo v kultúrnom dome výstavu starých fotiek, ktorá trvala od 4.11.2019 do 15.11.2019. Vystavené boli fotografie od začiatku 20. storočia až do roku 1980. Fotky boli roztriedené podľa rodov a ich generácie, v škole, v zamestnaní a fotky o muzikantoch. Cieľom výstavy bolo nezabudnúť na tých, ktorí už nie sú medzi nami. (R. Darvaš)

Stolný tenis, 6. liga - Pingpong

	Družstvo	OZ	V	R	P	Skóre	B
1.	TJ Geológ Rožňava E	7	6	0	1	87:39	19
2.	MŠK Dobšiná B	7	4	1	2	68:58	16
3.	STK Honce B	6	4	1	1	69:39	15
4.	Vajda Team Dobšiná	5	4	0	1	60:30	13
5.	Obec Čierna Lehota	6	3	1	2	58:50	13
6.	STO Hrhov	6	3	0	3	51:57	12
7.	STK Kras Sílica	6	2	1	3	45:63	11
8.	STK Baník Rakovnica A	7	1	1	5	50:76	10
9.	STK Sokol Krásnohorské Podhradie	6	1	1	4	46:62	9
10.	STK Baník Rakovnica B	6	0	0	6	24:84	6

Tri otázky vedeniu futbalového klubu

1. Skončila sa jesenná časť futbalovej sezóny 2019/2020, končí sa aj kalendárny rok 2019. Aký bol vo Vašom futbalovom klube?

Jedným slovom turbulentný. Po vypadnutí zo štvrtej ligy nastal určitý problém, keď nebolo isté, v akom zložení zostane hráčsky káder, no podarilo sa nám ho takmer udržať, ba aj doplniť. Stavili sme na chlapcov, ktorí chcú trénovať a hrať, a tomu sme prispôbili podmienky. Do klubu sa vrátil tréner Július Balta. V piatej lige sme začali celkom dobre, no potom prišiel útlm a zlé výsledky, nedarilo sa nám najmä strelecky. Vieme, kde máme slabiny a na čom musíme pracovať.

2. Skúste nám opísať pozitíva ale aj negatíva, ktoré vás v roku 2019 v klube sprevádzali?

Mrzí nás rozpad mužstva v jarnej časti pre zranenia, prácu a zlé výsledky. V tíme vládla nízka morálka, hráči strácali motiváciu. Zápas sme hrali len z povinnosti. Vtedy, keď bolo treba zabráť, nám nezostali sily, psychické ani fyzické. Štvrtá liga tak bola nad naše sily. Po vypadnutí do piatej ligy nastalo zlepšenie, začínali sme od nuly. Začali sme vyhrávať, futbal nás opäť začal baviť. Vrcholom bolo určite druhé kolo SLOVNAFT CUPU, keď sme v domácom prostredí privítali fortunalistu MFK ZEMPLÍN MICHALOVCE. Prehrali sme vysoko, 0:6, no pre niektorých hráčov to bola „vysoká škola“ futbalu. Na vlastnej koži si mohli vyskúšať, o čom je vrcholový futbal.

3. Čo je vašim najväčším želaním v nadchádzajúcom futbalovom roku 2020?

Základom je dobre sa pripraviť na jarnú odvetu, inak to budeme mať veľmi ťažké. Samozrejme, chceme si zachovať piatoligovú prísľušnosť. Pevné zdravie, a nech sa hráčom vyhýbajú zranenia. Chuť do práce a radosť z nej. Futbal má spájať, nie rozdeľovať, nech hráči predvedenou hrou bavia našich náročných divákov.

Na výročnej členskej schôdzi FK Krásnohorské Podhradie, konanej dňa 16. novembra 2019, sa uskutočnili nové voľby predsedu združenia, obsadenie výborov združenia, a zhodnotila sa činnosť futbalového klubu v roku 2019. Staronovým predsedom združenia sa stal Štefan Kún. Do výkonného výboru boli zvolení: Štefan Kún (prezident klubu), Ladislav Jobbád' (viceprezident), Ladislav Genčí a Jozef Erdőfalvi. Poradný výbor bude tvoriť 7 členov: Peter Szarka ml. (vedúci poradného výboru), Gabriela Jobbád'ová, Zuzana Mišurová, Ivan Oravec, Peter Džacár, Jozef Görgei a Daniel Freivolt. (FK Krh. Podhradie)

7. liga DOUBLE STAR BET - dospelí (felnóttek)

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1.	ŠK Polom Gemerská Poloma	6	5	1	0	37:4	16
2.	MFK Rožňava B	6	5	0	1	39:9	15
3.	Futbalový klub FK Mladost'	6	3	1	2	38:13	10
4.	FK Krásnohorské Podhradie B	6	3	0	3	17:18	9
5.	TJ Mladost' Jovice	6	2	1	3	11:31	7
6.	TJ Družba Čoltovo	6	1	1	4	7:26	4
7.	FK Apex Kružná (odstúpené)	0	0	0	0	0:0	0
8.	ŠK Jablonov nad Turňou (odstúpené)	0	0	0	0	0:0	0
9.	TJ Mladost' Brzotín (odstúpené)	0	0	0	0	0:0	0
10.	FK Baník Štítnik	6	0	0	6	4:52	0

3. liga starší žiaci (idősebb diákok)

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1.	FK Plešivec	7	6	0	1	72:9	18
2.	FK Hrhov	6	4	1	1	37:13	13
3.	MFK Dobšiná	7	4	0	3	48:21	12
4.	FK Krásnohorské Podhradie	7	4	0	3	33:29	12
5.	TJ Papiereň Slavošovce	7	3	2	2	47:11	11
6.	MFK Rožňava B	6	2	1	3	32:32	7
7.	Športový klub BEMIFO	7	1	0	6	15:81	3
8.	FK Baník Dmava	7	1	0	6	8:96	3
9.	ŠK Baník Štítnik (odstúpené)	0	0	0	0	0:0	0

5. liga dorast (ifj)

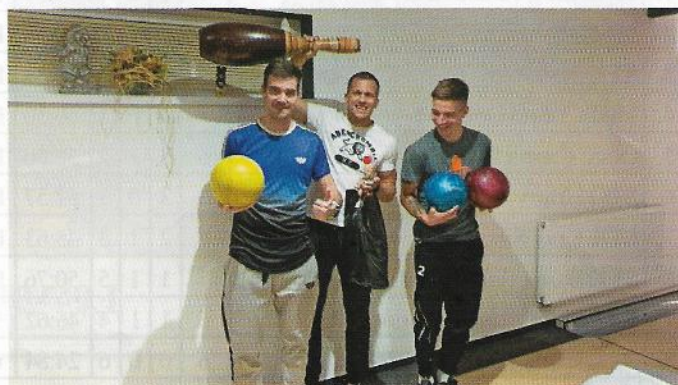
	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1.	FK Krásnohorské Podhradie	4	3	0	1	22:4	9
2.	TJ Jednota Krásnohorská Dlhá Lúka	4	2	0	2	13:22	6
3.	TJ Zlatý Klas Dlhá Ves	4	1	0	3	18:27	3
4.	MFK Dobšiná (odstúpené)	0	0	0	0	0:0	0

Fitnessáci vymenili ťažké činky za bowlingové gule

Dňa 26. októbra 2019 sa naši fitnessáci rozhodli urobiť menšie zmeny. Ťažké činky vymenili za bowlingové gule, aby si zmerali sily s ostatnými klubmi športovej komisie. Na tejto inšpiratívnej akcii sa stretlo približne tridsať súťažiacich, každá organizácia športovej komisie postavila štvorčlenné družstvo, ďalšie družstvá postavili aj bowlingoví priaznivci. Osem družstiev, posilnených výborným fazuľovým gulášom, hralo na dvoch dráhach, sily si zmerali v desiatich kolách. Veľká vďaka za perfektné, syté gulášové občerstvenie patrí skvelému šéfkuchárovi Štefanovi Stahonovi, alias Pištovi Bányászovi. Všetci súťažiaci boli vynikajúci, ale stále musí byť niekto najlepši - preto veľká gratulácia víťazom a česť zúčastneným. Konečné poradie mužstiev: Futbalisti (448 b), Klub mladých (420 b), Zberba (387 b), Turisti (344 b), Stars (341 b), Fitnes (331 b), Anarchia (303 b). Poďakovanie patrí aj obci Krásnohorské Podhradie za finančnú pomoc, ktorá každoročne podporuje naše podujatia. **ĎAKUJEME.**

Dúfam, že si ešte takýto bowlingový turnaj v našej obci zopakujeme. Tešíme sa na ďalšie spoločné akcie.

S pozdravom OZ KRH FitKul, Ivan Zán

Váraljai Hírmondó

XIV. évfolyam
4. szám
2019. december

Kiadja a Krasznahorkaváraljai Községi Hivatal

Új tárlattal készül a krasznahorkai vár

A tudatlan szemlélőnek úgy tűnhet, a krasznahorkai várban ólomlábakon haladnak a vár felújítási munkálatai, valójában azonban lázas munka folyik a vár új tárlatának előkészítésén, ahogyan a betléri kastély is újabb és újabb, eddig nem látott kiállítási anyaggal várja a látogatókat.

Egyelőre tartanak a krasznahorkai vár felújítási munkálatait megelőző előkészítő munkálatok, az archeológiai vizsgálatok, a 2012-es tűzvészben megsérült várban a falak külső és belső rekonstrukcióját készítik elő.

Máté Tímea, a Betléri Andrassy Múzeum igazgatója elmondása szerint a várat nem a tüzeset előtti állapotában láthatja majd viszont a nyilvánosság. A munkálatok után ugyanis abban az állapotában nyitják meg, ahogyan a 20. század elején 1903-1905 között kinézett. A szlovák kulturális minisztérium állítása szerint a 2023-ban megnyitandó várat tehát ebbe az állapotba szeretnék visszaállítani. Azért is, mert az 1964 és 1989 közötti várfelújítás alatt - ezt követően nyitották meg a várban azt a tárlatot, melyet a tűzvészig látogathatott a nyilvánosság - számos olyan anyagot használtak a munkálatok során, melyek nem tesznek jót a várnak.

Máté Tímea hangsúlyozta azt is, hogy a tűzvészt követő munkálatoknak és kutatásoknak „köszönhetően” rengeteg új információ birtokába jutottak a várral kapcsolatban. Elmondta, hogy a múlt század 80-as éveiben például kialakítottak

a várban egy ágyúteraszt, melynek nem volt valós alapja. Az újabb archeológiai kutatásoknak köszönhetően kiderült, hogy ott korábban egy több helyiségből álló reneszánsz palota állt, melyet az Andrassyak később már nem használtak, hagyták összedőlni. Az Andrassyak ágyúterasa a vár kapuja előtt állt, s ugyanoda kerül vissza. A vár megnyitásáig újra kialakítják.

A tűzvész során 324 tárgy sérült meg súlyosan, ebből 27 tárgyat már nem lehet megmenteni. Jobbára olyan hideg fegyverekről van szó, melyek a tűzben gyakorlatilag elolvadtak. Megsérültek textíliák a Franciska-múzeumban is, a kárt itt csak később fedezték fel a múzeum munkatársai, mert a textíliák nem égtek el, hanem a hő hatására szétmállottak, szétestek. Elégtek a vár tornyának harangjai is. Sérültek tárgyak a tűzvész utáni napon is, amikor a középső várban beszakadt a tanácsterem mennyezete, és ott székek, asztalok, velencei tükrök voltak. Ezeket a tárgyakat a farestaurátorok decemberig állítják helyre.

A közelmúltban derült fény arra is, hogy a vár alatt a millennium alkalmából az Andrassyak különböző érdekes és értékes fák kiültetésével alakítottak ki egy kis erdőt. Ezt dendrológus bevonásával szeretnék felújítani, újra kialakítani, ezt és a várat gyalogos sétánnyal kötik össze. Az újra megnyitandó várban két - kis és nagy - tárlatvezetést terveznek, utóbbi közel kétórás lesz. A tervek szerint a vár első és második udvara nyitva áll majd azon látogatók előtt is, akik nem váltanak belépőt a vár belső tereinek megtekintésére.

(folytatás a következő oldalon)

Tisztelt Krasznahorkaiak!

Az emberi szív legcsodálatosabb érzése a szeretet, mely így, karácsony előtt még jobban felerősödik. Az ember ilyenkor igyekszik egy kicsivel többet adni mind azoknak, akik fontosak számára, mint az év többi napján. Viszont a szeretet nem a drága ajándékokat jelenti! Ahol béke és szeretet uralkodik, ott megtalálható a boldogság is.

Kívánom Önöknek, hogy a közelgő ünnepek alatt a béke és szeretet tüze melegítse szívüket, és ez a tűz tovább lobogjon a hétköznapiakon is.

Bollo Péter

Kellemes karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag boldog új évet kívánunk minden kedves olvasónknak!

(folytatás az előző oldalról)

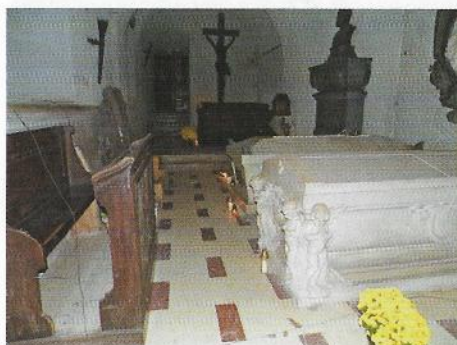
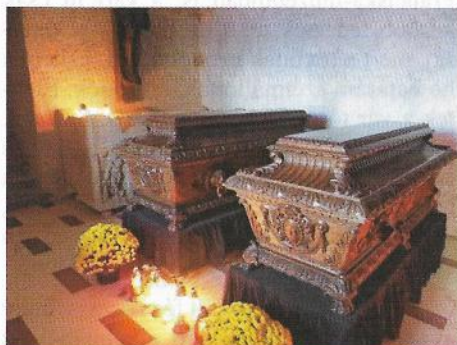
A Franciska-múzeumba annak idején olyan tárgyak kerültek, melyeket Andrassy Dénes a felesége 1902. október 26-án bekövetkezett halálát követően Münchenből hozott magával. Felesége halála után kezdte foglalkoztatni az a gondolat, hogy múzeumot hoz létre neje emlékére, mely 1903-ban készült el. Csak olyan tárgyak kerültek ide, melyeket Franciska valóban használt. „Amikor a 20. században megváltozott a tárlat, számos műtárgy a szekrényekbe, raktárba került. Ezeket most szeretnénk ismét kiállítani. Ebben két könyvre támaszkodunk - a várban létesített Franciska ereklyemúzeum leíró lajstromára és a vár tárgyainak és felszereléseinek leltárára. Sajnos néhány tárgyat ma már nem tudunk beazonosítani. Eltűntek vagy elvesztek, de azt sem lehet kizárni, hogy valamelyiket épp Dénes vagy rokonai vitték el. Nagy részüket azonban láthatja majd a nyilvánosság, s ebben több korabeli fotó is a segítségünkre van.” - mondta az igazgató.

A tervek szerint a felső várban állítanák ki azt a kelyhet is, melyet Andrassy Dénes készíttetett Andrassy Franciska ékszereiből, s melynek értéke hét számjegyű. Betlérből a várba kerülnek továbbá különböző bútorok, festmények, grafikák, melyek eddig a raktárakban voltak. (forrás: ujszo.com)

Krasznahorka vára megnyitotta kapuit!

2019. november 3-án 13,00 órakor a nyilvánosság előtt megnyílt Krasznahorka várának kapuja, mely 15,00 óráig állt nyitva. Ez alatt az idő alatt lehetőség nyílt mécseseket gyűjtani, vagy virágokat, koszorúkat elhelyezni az Andrassy család sírboltjában örök álmát alvó 17 családtag síremlékénél.

Ezt megelőzően október 26-án a Mauzóleumban gyászmisével emlékeztek meg Franciska grófnéről. A grófnő 1902. október 26-án hunyt el. Dénes gróf alapot hozott létre azzal a céllal, hogy ezen a napon minden évben gyászmisével emlékezzenek meg Franciska grófnéről. (mol)

A törékeny mester

Községünk idősebb lakosai biztosan emlékeznek még Feld Lajosra, aki a múlt század hetvenes éveiben a nyári hónapokban községünkben lakott és alkotott. Kifutó grafikus volt, műveit a precizitás és a részletek legapróbb kidolgozása jellemezte. Élete nagyon nehéz volt. Átélt az auschwitz koncentrációs tábor borzalmait, ahová önként jelentkezett, néhány nappal a szülei deportálása után. Szüleivel azonban már nem találkozhatott - a gázkamrában végezték nem sokkal az ő megérkezése után. Az ő életét is csak mesteri rajztudása mentette meg. A táborban rabtársait, az öröket és olyan náci gyilkosokat rajzolt le, mint a kegyetlen Mengele.

Idén az Andrassy galériában Feld Lajos munkáiból álló kiállítás volt látható. A rozsnyói Bányászati Múzeum által létrehozott installáció szeptember végéig volt megtekinthető, amikor két dokumentumfilm került levetítésre: A haláldoktor festője, valamint az Ecsettel és tollal írva című. Több tízen nézték végig - néhányan könnyes szemmel - a művész alkotásait bemutató filmeket, hallhatták az olyan társak, művészek visszaemlékezéseit, akiknek az élete és sorsa összefonódott a Feld Lajoséval. Több felvételen voltak láthatóak Krasznahorka váráról készült alkotásai, amelyek készítésekor gyakran állták őt körül a közeli alapiskola kíváncsi diákjai. Nekem, mint a művészeti szakközépiskola akkori diákjának az a megtiszteltetés jutott, hogy közvetlen közelségből figyelhettem Feld Lajos kezének mozdulatait, technikáját, pontosságát. Ezek főleg a régi Kassa történelmi helyszíneit, utcácskáit, romantikus zengugait ábrázolták,

melyeket ceruzával, tussal, tollal készített.

Alacsony termetéről, de az utóbbi időben már művészi nagyságáról is elhíresült Feld számos alkotást hagyott hátra, melyek képtárakban, magángyűjteményekben, múzeumokban találhatók nemcsak nálunk, de külföldön is.

A filmben többször is elhangzik a „tojáshéj” szó, mely Feld jellemvonásaira utal: ő egy rendkívül törékeny, érzékeny, szűkszavú ember volt. Egy olyan ember, aki a légynek sem tudott ártani, amiről én magam is meggyőződhettem. Öröndetes, hogy alkotásaival sokunkban hagyott életre szóló mély nyomokat. (Mikula László)

Az adók és egyéb illetékek emelése

Tisztelt Lakosok!

A médiát követve már biztosan felfigyeltek rá, hogy az év vége felé Szlovákiában olyan népszerűtlen intézkedések bevezetésére készülnek, mint az adók és helyi illetékek költségének emelése. A szlovákiai falvak és városok, beleértve Krasznahorkaváralját is, egyre jobban megérzik azon intézkedések hatását, melyeket az állam minden anyagi támogatás nélkül a helyi önkormányzatokra hárít. Ilyenek pl. az ingyenes ebédek, szociális szolgáltatások és egyéb hatáskörök átruházása, melyeket az állam csak csekély mértékben támogat. Ezen községekben és városokban emelkednek a település működéséhez szükséges költségek. Tudni kell, hogy a települések a bevételeket nemcsak adórészesedésből nyerik, hanem a helyi adók és illetékek befizetéséből is. Az így szerzett bevételt nemcsak a település működésére fordítják, hanem olyan szolgáltatásokra is, melyek a település lakosainak igényeit szolgálják ki: kultúra, sport, helyi szervezetek támogatása, de ebből merítenek a település szállítására és fejlesztésére is. Minden település igyekszik elérni a kiadások csökkentését és a bevételek növekedését. Mivel a kiadások egyre nagyobbak, elkerülhetetlen a község bevételeinek növelése, ill. szinten tartása.

Természetesen az az ideális, ha a bevételek magasabbak, mint a kiadások, hiszen ez az effektív gazdálkodás alapja. Ezt eddig községünkben sikerült megvalósítani. Sajnos a község gazdálkodásának egyik összetevője a polgárok fizetőképessége. Krasznahorkaváralja esetében a települési szilárd hulladék (TKO) és az apró építési törmelék (DSO) után befizetett összeg egyre kevesebb, ami azt jelenti, hogy egyes polgárok nem tesznek eleget a törvényből adódó köteleességüknek. Ezáltal a község kénytelen a hulladék utáni számlát a saját költségvetéséből fedezni, ami évről évre egyre nehezebb a már fentebb említett okok miatt is.

Az alábbi táblázat az elmúlt három év alatt a TKO és a DSO után beszedett illetéket mutatja. (A TKO és DSO utáni helyi illeték - az adatok a pénzügyi kimutatásokból származnak):

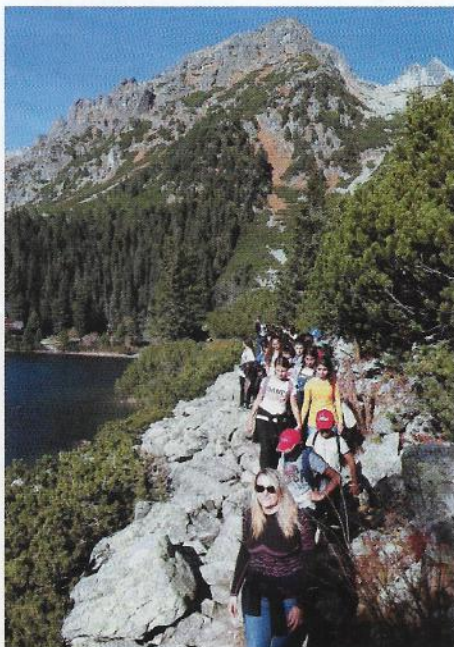
Év	1 Az elfogadott költségvetés BEVÉTEL (€)	2 A költségvetés teljesítése BEVÉTEL (€)	3 A bevétel teljesítése (%)	4 A költségvetés teljesítése KIADÁSOK (€)	5 A különbség, melyet a község áll (4 - 2 = 5) (€)
2017	33.928,00	22.396,63	66	53.052,80	30.656,17
2018	65.725,00	25.150,71	38	68.003,81	42.853,10
2019	79.926,00	16.934,86	21	61.572,44	44.637,58
Összesen	179.579,00	64.482,20	36	182.629,05	118.146,85

Községünkben a helyi adók emelésére legutóbb 2009-ben került sor, a hulladék illetékének emelésére pedig 2012-ben.

Ami a zsákokba gyűjtött települési hulladékot illeti, ez egyike a legköltségesebb tételeknek. Ezért kérem a lakosokat az összegyűjtött hulladék jobb elbírálására, illetve osztályozására, ugyanis minél több hulladékot osztályozunk, annál kisebb összeget fizet az önkormányzat a hulladék elhelyezéséért. Az önkormányzat jelenleg a hulladék megsemmisítésével járó összeg 60 %-át állja, ami már meghaladja teherbíró képességünket.

Végezetül felkérem a község lakosait az önkormányzattal való hatékony együttműködésre, hiszen csak így valósíthatunk meg olyan nagyszabású vállalkozásokat, mint további utcák aszfaltozása, épületek tatarozása, illetve csak így biztosíthatunk a lakosoknak minőségileg jobb szolgáltatásokat. Megértésüket köszönjük.

Tisztelettel Bollo Péter, a község polgármestere

Vége

November 20-án a szlovák kormány nagyszabosi (Slavošovce) kihelyezett ülésén szóba került Krasznahorka vára is. Richard Raši, a beruházásokért és digitalizálásért felelős miniszterelnök-helyettes hangsúlyozta, hogy elhárultak az utolsó akadályok is a vár felújítási munkálatai körül. Raši két akadályról beszélt: az első a közbeszerzések körül kialakult bonyodalom, a második Krasznahorkaváralja község településrendezési tervének megváltoztatása. Községünk polgármestere hangsúlyozta, hogy a településrendezési terv módosítása el lett fogadva. Bízunk benne, hogy ezek után már nyílegyenes út vezet a vár megnyitása felé. Vége! (sz)

Meghívó

A Szlovák Nemzeti Múzeum és Krasznahorkaváralja Község Önkormányzata meghívja a község lakosait 2020. január 14-én a helyi kultúrházban 17,00 órai kezdettel megrendezésre kerülő bemutatóra, melynek témája Krasznahorka várának felújítási munkálatai.

Megjelenésüket előre is köszönjük.

Vénasszonyok nyara a Tátrában

Az vénasszonyok nyara által októberben kínált jó időt a Krasznahorkaváraljai Szlovák Tannyelvű Alapiskola fénixjei arra használták ki, hogy felkeressék a Tátrai Nemzeti Parkot, és végigjárják a Csorba-tó Poprádi-tó útvonalát. A gyönyörű látvány, mely útjuk során eléjük tárult örömmel töltötte el a szíveket, a friss levegő felerősítette a szervezetet. Felejthetetlen élmény, melyet a gyönyörű fényképek még emlékezetesebbé tesznek. (RNDr. J. Gaálová)

Mindig öröm együtt lenni velük

Az idősök iránti tisztelet hónapja alkalmából idén is meghívtuk nyugdíjas kollégáinkat, hogy egy kicsit elbeszélgessünk az iskolában ... az iskoláról. Nagy örömről szólt, hogy több volt kollégánk látogatott el néhai iskolájuk falai közé, hogy közösen emlékezzünk, sírjunk, nevéssünk. A vénasszonyok nyara gyönyörű napsütöses idővel ajándékozott meg bennünket. A zenés-táncos bemutató után vendégeink az iskola igazgatója által

bemutatót prezentációról ismerkedhettek meg iskolánk jelenével. A későbbiekben egy kis frissítő kíséretében maradt idő beszélgetésre, emlékezésre is.

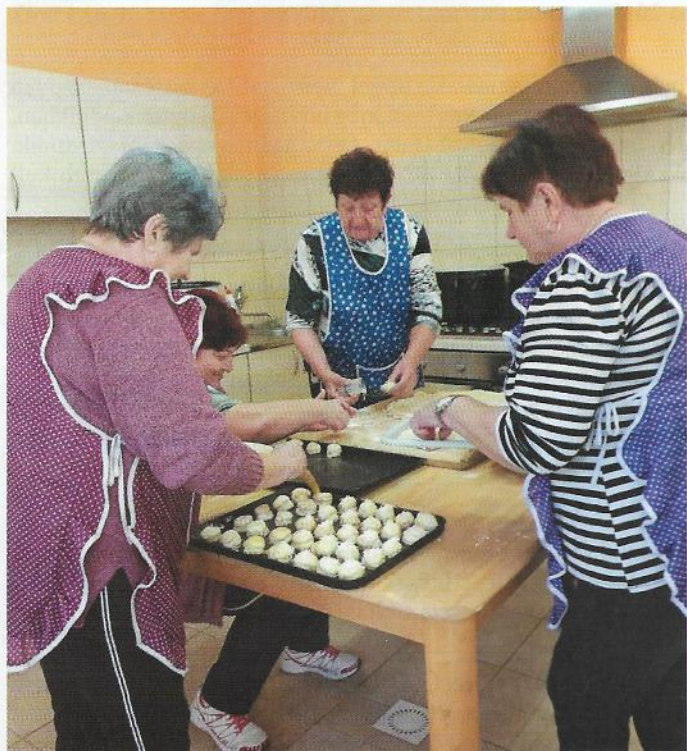
Az ilyen találkozások mindig pozitív energiával töltenek fel mindannyiunkat - idősebbeket, fiatalabbakat. Ezért már most alig várjuk az újabb találkozást. (mik)

Egy izgalmas nap

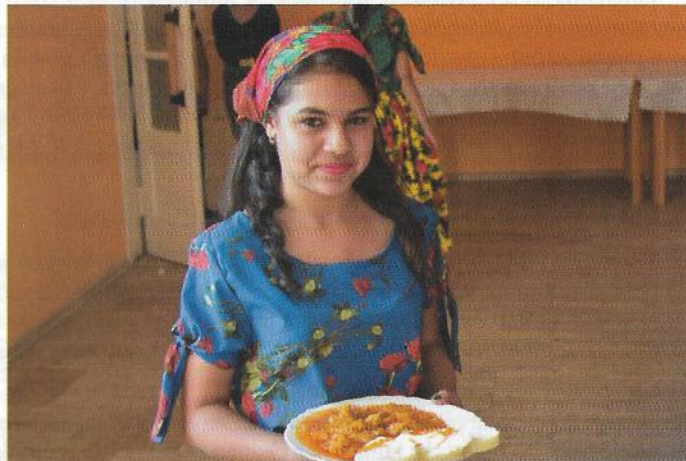
A Fénix gyerekszervezet által rendezett „Bevásárlás” projektbe iskolánk két tanulója, Natálka és Pet'o lettek kiválasztva. Köszönhetik ezt kiváló tanulmányi előmenetelüknek, példamutató magaviseletüknek, továbbá annak, hogy rendszeresen készülnek a tanítási órákra. Jutalmul élelmiszert vásárolhattak a rosznyói Tesco áruházban. Egy nagyon izgalmas nap következett, melyen elkísérték őket Patrik Herman, a Fénix társaság igazgatóhelyettese, valamint a Topgal igazgatója, Marek Džalaj. A projekt fő célkitűzése olyan gyerekek és családjaik jutalmazása, akik kimagasló tanulmányi eredményeket érnek el. Külön köszönet illeti a nagyszombati Iskerka Polgári Társulást, a nyitrai Šmidák házaspárt, valamint a pozsonyi Suchoba házaspárt az egészségileg hátrányos helyzetű gyerekek és családjaik támogatásáért és az ajándékokért. És természetesen köszönjük Patriknak és Mareknek is. (RNDr. Jarmila Gaálová)

Főzzünk együtt!

2019. október 15-én sikerült megvalósítanunk Főzzünk együtt! projektünket, mely azzal a céllal jött létre, hogy összekapcsoljuk Krasznahorkaváralja többségi lakosságát és a roma kisebbséget, valamint megmutassuk a nyilvánosság előtt, hogy tudunk együtt dolgozni és szórakozni. Korintuš Júlia csapata bevezetett bennünket a pogácsa és a szegedi gulyás elkészítésének művészetébe, Horváthová Mária csapata csecse góját, azaz cigányhorkát sütött. Befejezőképpen a Čajori Romani tánc-csoport műsorát láthattuk. (Darvas Róbert)

Régi fényképek kiállítása

A Čajori Romani Polgári Társulás szervezésében a helyi kultúrházban november 4. és 15. között régi fényképek voltak láthatóak. A fényképek a 20. század elejétől az 1980-as évekig tartó időszakot mutatták be. A képek különféle kategóriák szerint voltak csoportosítva: nemzetség, generációk, iskolában, munkában, zenészek. A kiállítás azt a célt szolgálta, hogy ne feledkezzünk el az elhunytakról.

(Darvas Róbert)

Život pod hradom - Váraljai Hírmondó

Vychádza štvrtročne / Megjelenik negyedévente - Vydáva Obecný úrad v Krásnohorskom Podhradí /
 Kiadja a Krasznahorkaváraljai Községi Hivatal, Hradná 156, 049 41, IČO 00 328 421, Telefón: +421 58 732 54 31
 Šéfredaktor/Főszerkesztő: Mgr. Ladislav Molnár
 Redakcia/Szerkesztőség: Mgr. Jana Kováčsová, Mgr. Radoslav Kovács, Mgr. Ladislav Mikula
 Prekladateľ/Fordítás: Mgr. Jana Kováčsová, Mgr. Ladislav Molnár
 Foto: Mgr. Ladislav Mikula, Mgr. Ladislav Molnár, Martina Zagibová, internet
 Grafická úprava/Grafika: Mgr. Ladislav Molnár
 Tlač: ROVEN Rožňava s.r.o.
 E-mail: obec.krasnohorskepodhradie@stonline.sk
 ISSN 1338 - 0222, EV 3784/09

Három kérdés a futballklub vezetősége felé

1. Befejeződött a 2019/2020-as őszi idény. A végéhez közeledik a 2019-es kalendáriumi év is. Milyen volt ez az év az Önök futballklubja számára?

Egyszóval kifejezve: viharos. A negyedik ligából való kiesés után gondok támadtak, mivel nem tudtuk biztosan, milyen összeállításban marad meg a csapat. Szerencsére sikerült majdnem teljes egészében megtartani, sőt még bővíteni is. Bízunk a fiúkban, akik edzeni és játszani akartak. Ehhez igazítottuk a feltételeket. Visszatért az edzőnk is, Július Balta. Az V. ligában egész jól kezdtünk, aztán megtorpantunk és jöttek a rossz eredmények. A kapura lövésekkel is hadilábon álltunk. Tudjuk, mik a gyengéink, min kell javítanunk.

2. Melyek azok a pozitívumok és negatívumok, amelyek végigkísérték az Önök klubját a 2019-es év folyamán?

Sajnálatos, hogy tavasszal sérülések, a munkahely és a rossz eredmények miatt szétesett a csapat. Gondok akadtak a játékosok magatartásával is, hiányzott a motiváció. A meccseket csak kötelességből játszottuk le. Amikor épp a legnagyobb szükség lett volna rá, nem maradt erőnk - sem lelki, sem testi. Ezért a IV. liga színvonala meghaladta képességeinket. Az V. ligába való kiesésünk után javulás volt tapasztalható. A nulláról indultunk. Újra meccseket nyertünk, örömmel lőttük a játékokban. Az év folyamán a legjelentősebb eseményt minden bizonnyal a SLOVNAFT CUP második fordulója jelentette, amikor idehaza a Fortuna Liga résztvevő MFK ZEMPLÍN MICHALOVCE csapatát fogadtuk. Igaz, nagyon kikaptunk (0:6), de némely játékosunk számára ez a futball „magasiskolája” volt. Saját bőrükön tapasztalhatták, milyen is a csúcsfoci.

3. Mit kívánnak az elkövetkezendő 2020-as futballévre?

A legfontosabb, hogy minél jobban felkészüljünk a tavaszi idényre, különben nagyon nehéz dolgunk lesz. Természetesen bent akarunk maradni az V. ligában. Kívánjuk, hogy minden játékosunk egészséges legyen, a sérülések messziről elkerüljenek bennünket. Legyen kedvünk a közös munkához. A futballnak össze kell kötnie az embereket, nem pedig szétszakítani őket. Szeretnénk, ha a mutatott játékkal számtalan örömteli pillanatot szerezhetnénk szurkolóinknak.

A Krasznahorkaváraljai Futballklub 2019. november 16-án tartotta évzáró közgyűlését, melyen elnökválasztásra, valamint a vezetőségi tagok megválasztására került sor, egyben értékelték a futballklub tevékenységét az 2019-es évben. A régi-új elnök Kún István lett. A végrehajtó bizottság tagjai: Kún István (a futballklub elnöke), Ladislav Jobbád' - alelnök, Ladislav Genčí és Jozef Erdőfalvi. A szakmai bizottságot a következő hét tag alkotja: ifj. Peter Szarka (a bizottság elnöke), Gabriela Jobbád'ová, Zuzana Mišurová, Ivan Oravec, Peter Džacár, Jozef Görgei és Daniel Freivolt. (FK)

V. liga - dospelí (felnőttek)

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1.	TJ Družstevník Perín	14	9	2	3	37:26	29
2.	FC Lokomotíva Košice	14	9	1	4	36:20	28
3.	TJ Družstevník Čechovce	14	9	0	5	37:31	27
4.	TJ Kokšov - Bakša	14	8	1	5	35:33	25
5.	TJ Dvorníky - Včeláre	14	7	3	4	37:25	24
6.	TJ Družstevník Malá Ida	14	7	2	5	52:35	23
7.	OFK Slovan Poproč	14	7	1	6	32:24	22
8.	TJ Družstevník Budimír	14	7	1	6	34:34	22
9.	FK Krásnohorské Podhradie	14	5	3	6	22:24	18
10.	MFK Rožňava	14	5	2	7	34:33	17
11.	TJ HORNÁD Ždaňa	14	4	2	8	30:32	14
12.	FK Košická Nová Ves	14	3	3	8	15:31	12
13.	TJ MARATÓN Seňa	14	3	2	9	19:41	11
14.	FK Stavmont Kysak	14	2	3	9	14:45	9

A fitnesszesek és a bowling golyók

A fitness klub tagjai 2019. október 26-án tőlük szokatlan dologra vállalkoztak - a nehéz súlyzókat bowling golyókra cserélték, hogy ilyenformán mérjék össze erejüket a községünkben működő többi sportklubbal. A verseny napján nagyjából harminc versenyző gyűlt össze. Minden klub négytagú csapatokat állított. A bowling szerelmesei egy külön csapatban indultak, így összesen nyolc csapat vágott neki az versenynek, amely tíz körből állt és két pályán zajlott. A versenyzők az elhasznált energiát Stahon István, ismertebb nevén „Bányász” által készített kiválóra sikeredett babgulyásból pótolták. Köszönet neki érte! Minden csapat kiválóan teljesített, de mindig van egy legjobb. A győzteseknek gratulálunk, egyben elismerésünk minden résztvevőnek. A végső sorrend: Futballisták (448 pont), Ifjúsági klub (420), Vegyes csapat (387), Turisztikai klub (344), Stars (341), Fitnessz (331), Anarchia (303). Külön köszönet Krasznahorkaváralja község önkormányzatának, akik minden évben anyagilag támogatják rendezvényeinket. KÖSZÖNJÜK.

Reméljük, hogy a jövőben újra sikerül megvalósíthatunk egy hasonló bowling tornát. Türelmetlenül várjuk a következő közös akciót. (Zán Iván)

